

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 3.6.2008 г.
СОМ(2008) 334 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Окончателна оценка на програмата eTEN

(представена от Комисията)

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Окончателна оценка на програмата eTEN

(текст от значение за ЕИП)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Това съобщение съдържа окончателна оценка на програмата eTEN за периода от преориентирането през 2002 г. до края на програмата през декември 2006 г. в отговор на изискването, изразено в член 19 на Финансовия регламент, отнасящ се до програмата.

2. ИСТОРИЯ НА ДОСИЕТО

Програмата eTEN произлиза от инициативата TEN¹, чиято цел беше създаването на трансевропейски мрежи в областта на транспорта, телекомуникациите и енергетиката. Развитието на инфраструктурата в областта на транспорта, телекомуникациите и енергетиката е амбициозна цел² и се посочва в Договора и Насоките за растеж и работни места³.

Целта на eTEN беше да допринесе за развитието на информационното общество по отношение на растеж, заетост, социално сближаване и участието на всички в икономика, основана на знанието. Основните теми на инициативата бяха електронно правителство и управление (eGovernment и eAdministration), електронни здравни услуги (eHealth), електронно приобщаване (eInclusion) и електронно обучение (eLearning). На по-късен етап бе добавена и шеста тема, отделяща особено внимание на МСП.

До 2005 г. всички трансевропейски мрежи имаха обща финансово-правна база⁴ (наричана отгук нататък „Финансовият регламент“), според която максималният размер на отпусканата помощ бе 10 % от общата себестойност на инвестициите⁵. В рамките на това ограничение eTEN финансираше

---

¹ Инициативата Трансевропейски мрежи (TEN) се основава на членове 154, 155 и 156 от Договора за Европейската общност, които поставят целта за създаване на трансевропейски мрежи в областта на транспорта, телекомуникациите и енергетиката.

² COM(2007) 0135: Съобщение на Комисията - Трансевропейски мрежи: Към интегриран подход {SEC(2007) 374}

³ Насоки за растеж и работни места (2005—2008 г.) № 9, 10, 11 и 16.

⁴ Регламент (ЕО) № 2236/95 на Съвета от 18 септември 1995 година относно общите правила за отпускане на финансова помощ от Общността в областта на трансевропейските мрежи (ОВ L 282, 24.11.1995 г., стр. 16), изменен с Регламент (ЕО) № 1655/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 19 юли 1999 година, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1159/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2005 година.

⁵ Член 5 от Регламент (ЕО) № 2236/95 на Съвета.

максимално 50 % от разходите за проучвания за осъществимост и оценка на проекти⁶ и до 10 % за проекти, включващи внедряването на услуги. Финансово-правната база на eTEN бе преработена през 2005 г.⁷, за да даде възможност за предоставяне на по-големи помощи в размер до 30 % от общата себестойност на инвестициите за внедряващи проекти.

В съответствие с изискванията на Договора бяха създадени насоки, които да обхванат целите, приоритетите и най-общите направления на предвидените мерки и да набележат проекти от общ интерес⁸ (наричани оттук нататък „Насоките“). Насоките бяха променени през 2002 г. за да приведат програмата в по-точно съответствие с политиката на Общността и по-специално с i2010. Едновременно с това името на програмата беше променено от TEN Telecom на eTEN.

Член 19 на Финансовия регламент на TEN изисква от Комисията да представя на Европейския парламент и на Съвета подробен доклад относно опита, натрупан при работата с механизмите според Финансовия регламент за отпускане на помощ от Общността, по-специално механизмите и разпоредбите, посочени в член 4. Настоящото съобщение е в отговор на това изискване.

Програмата eTEN беше приложена чрез проекти със съвместно финансиране, избрани на основата на публични покани за набиране на предложения. След публични покани за набиране на предложения бяха основани общо 149 съвместни проекта с общ размер на финансирането над 177 милиона EUR. Проектите по програмите от 2003 г. и 2004 г. са вече приключили, но тези по програмите от 2005 г. и 2006 г. все още се изпълняват. Очаква се всички проекти да приключат до 2009 г.

През 2005 г. беше извършена междинна оценка⁹, която отчете резултатите на проекти по програми до 2002 г. включително, както и началните резултати от програмата eTEN, която започна през 2002 г.

3. ПРОВЕЖДАНЕ НА ОЦЕНКАТА

Оценката разгледа следните въпроси: съответствие на целите на програмата, нейните приоритети и средствата за изпълнение, ефективността и въздействието на програмата, нейната ефикасност и рентабилност, нейната полезност и устойчивост, както и причинните връзки между използваните средства и дейности и предполагаемото въздействие (интервенционна логика).

Тази оценка беше проведена през 2007 г. от екип от професионални оценители на дружество¹⁰, с което е сключен договор за тази цел. Те изготвиха ясна

---

⁶ Член 4, параграф 1, буква а) от Регламент № 2236/95, последно изменен с Регламент (ЕО) № 1159/2005.

⁷ Регламент (ЕО) № 1159/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2005 година

⁸ Решение № 1376/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година за изменение на Решение № 1336/97/ЕО относно редица насоки за трансевропейски далекосъобщителни мрежи (ОВ L 200 от 30.7.2002 г., стр. 1).

⁹ СОМ (2005) 354 окончателен, 1 август 2005 г.

оценка на базата на задълбочен анализ на наличните данни, състоящи се от материали от наблюдения и оценки, както и от програмни документи и резултати. Оценителите подобриха и качеството на данните, като проведоха интервюта с представители на основните заинтересовани страни. С настоящото Комисията оповестява резултатите от оценката в съответствие с Регламента, засягащ програмата.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОЦЕНКАТА

Приложение 1 към това съобщение съдържа всички констатации, направени в доклада на оценителите.

Комисията приветства факта, че докладът за оценката и неговите констатации потвърждават ефективността на управлението и полезността на програмата.

Противно на констатациите на доклада за оценка, Комисията счита, че вече са постигнати някои полезни взаимодействия между програмата eTEN и Европейския кохезионен фонд. Организации от новите държави-членки се включват много успешно в програмата eTEN, предвид финансовия принос на тези нови държави-членки от 5 % и възвращаемост под формата на финансиране на проекти около 11 %. Събраният досега с резултатите от проектите опит е солидна основа за по-нататъшното разгръщане на услугите. Известно е, че някои организации вече са установили контакт с Европейския кохезионен фонд относно подкрепа за по-нататъшно разгръщане на услугите. След приключване на по-голямата част от проектите могат да бъдат очаквани и допълнителни ползи от взаимодействието. Комисията ще докладва по тази тема в междинния доклад по Програмата за подкрепа на политиката в областта на ИКТ от Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации през 2009 г.

Комисията отчита също и някои слабости, посочени от оценителите, по-специално относно периода между приключването на срока за подаване на документите в конкурса и сключването на договора с избрания кандидат, както и твърде голямата продължителност на проектите. Все пак тя посочва, че тези слабости са имали незначителен ефект върху цялостното изпълнение на програмата: Комисията вече е започнала създаването на нови служби, които ще намалят подобни закъснения в бъдеще.

Комисията приветства положителната оценка за структурата на програмата, за ефикасността на нейното управление и за потенциала ѝ да дава устойчиви резултати, да оказва положително влияние и да дава истински принос чрез мобилизирането на всички ресурси, необходими за успешно разгръщане на ИКТ и за катализирането на структурни промени. Резултатите са също доказателство, че има основание да се очаква Програмата за подкрепа на политиката в областта на ИКТ от Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации да може да използва постиженията на eTEN като база за своята работа.

---

¹⁰ Организацията RAND Енгоре е ангажирана въз основа на покана за участие в търг (ограничена процедура), публикувана от ГД „Информационно общество“ през есента на 2006 г.

Комисията счита, че въвеждането на такъв уникален набор от механизми за финансиране е било особено предизвикателство за всички участници в процеса и приветства факта, че оценителите признават положените усилия, довели до съществени подобрения в късните фази на програмата.

5. РЕШЕНИЯ НА КОМИСИЯТА

Комисията оценява доклада като много положителен и потвърждаващ както ефективността на управлението, така и полезността на програмата. Посочени са и някои слабости, но те са имали незначителен ефект върху цялостното изпълнение на програмата.

Непосредственият ефект е включването на заинтересовани страни от новите държави-членки, МСП и публични институции, ангажирани с внедряването и налагането на резултати от проекти на общеевропейско ниво, както и осигуряването на пазари с функционираща конкуренция за услугите, финансирани от eTEN. На базата на досегашните резултати може с основание да се очаква програмата да окаже сериозно цялостно въздействие, като стимулира нови области на активност и посочи начини, по които ИКТ могат да допринесат за осъществяването на ефективна политика по отношение на новаторството, Лисабонската стратегия и целите на i2010. Резултатите са също доказателство, че има основание да се очаква следващата програма - Програмата за подкрепа на политиката в областта на ИКТ от Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации - може да използва ефективно постиженията на eTEN като база за своята работа.

През 2009 г. ще продължи работата от страна на оценителите и на Комисията за изясняване на влиянието на проектите от по-късните фази на програмата eTEN. Комисията ще докладва за тази работа в междинната оценка по Програмата за подкрепа на политиката в областта на ИКТ от Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации.

Приложение 1: Основни констатации на доклада за оценката

RAND Europe извърши окончателна оценка на програмата eTEN. Тази програма приключи официално в края на 2006 г., въпреки че някои дейности по проекти, договорени в късните фази на програмата, все още продължават. Основните заключения на оценката са следните:

Цялостен успех на програмата

В крайна сметка eTEN е добре управлявана и, в късните си фази, успешна програма, допринесла за постигането на широкообхватните си цели. Тази констатация обаче има две страни. Успехът е бил постигнат не без затруднения, особено в първите години на програмата. Освен това нейният успех не може да бъде изразен количествено – отчасти защото нейните резултати все още не са напълно видими, отчасти защото нейните широкообхватни цели са били зададени чрез качествени понятия, без да бъдат определени специални измерими критерии за успех.

Механизми за изпълнение на програмата

Не са използвани други механизми за финансиране, освен отпускането на помощ. Това не е изненадващо, като се има предвид скромният размер на проектите, и ние не считаме, че този факт е повлиял съществено на изпълнението на програмата. Връзките с Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд са били слаби, независимо от ползите, които те биха донесли.

Първоначално механизмът за „утвърждаване на пазара“ е бил използван прекомерно (отчасти поради по-благоприятните финансови условия за участниците). Това е било коригирано в по-късните фази на програмата. Много от проектите по механизма за „утвърждаване на пазара“, раздадени преди корекцията, не показват видими резултати под формата на последващо внедряване. И в това отношение има подобрение в по-късните етапи на програмата.

Механизмът за „първоначално разгръщане“ влиза в действие късно, но работи добре, особено след многократно забавеното въвеждане на ограничението на общата помощ до 30 % от общата себестойност на инвестициите. Някои многообещаващи внедрявания са в процес на реализация в момента или предстои да бъдат осъществени, в това число и някои, произтичащи от по-стари проекти по механизма за „утвърждаване на пазара“.

Договорите за финансиране не позволяват достатъчна гъвкавост. Прегледите на проектите са последователно свеждани единствено до определяне на посоката на развитие или до санкциониране на съществени промени в посоката на развитие на проекта по време на изпълнението му. Някои ръководители на проекти споделят в интервюта впечатлението си, че не са имали реални средства за въздействие върху тази ситуация, дори когато проблемът е бил осъзнат.

Ефикасност на управлението на програмата

От 2003 г. нататък не възникват съществени проблеми при управлението и са достигнати най-високи стандарти по отношение на процесите на управление, на коректността, на откритостта и прозрачността и на ежедневното управление.

Оперативните процедури за подготовка на работни програми и конкурси и тяхната съпътстваща документация, и за получаването и оценката на предложения се подобряват непрекъснато по време на програмата. Преодолени са съществени първоначални проблеми (по-специално при оценката на предложенията), като тези механизми работят в последствие задоволително, а в края на програмата отлично.

Формулировките на целите и тяхното отразяване в работните програми са солидни и уместни: не виждаме основание за критика на еволюцията на целите и в действителност отчитаме способността за реакция на промени в пазарния (и политическия) контекст на програмата като много положителна характеристика.

Процесът, водещ до договарянето на проекти (последователност от отсяване, проверка на достоверността и преговори по техническите приложения към договора), е твърде дълъг. Това е отчетено като проблем от междинната оценка, но тази практика продължава и след това. Освен това проектите са твърде продължителни в сравнение с подобни проекти в частния сектор и по отношение на динамиката на бързо променящи се отрасли. Това, наред със закъсненията при договарянето на проектите, често води до твърде дълго „време до излизане на пазара“, което вероятно е попречило на някои внедрявания и е намалило техния потенциален ефект.

Ефективност, достижения и ефект

Програмата постига забележителен напредък при включването на заинтересовани страни от новите държави-членки, МСП и публични институции. Тяхното участие силно благоприятства по-нататъшното разгръщане и налагане на резултатите от проектите на общоевропейско ниво, както и развитието на пазари с функционираща конкуренция за тези и подобни на тях услуги.

Дейностите от късните фази на програмата обещават добър ефект, като формират отраслови общности по стойностната верига (особено в публичния сектор). Поставените през последните фази на активност акценти върху включването в проекти на цялата стойностна верига, в това число на „устойчиви партньори“ и „устойчиви потоци от приходи“, се оправдаха напълно и представляват ценен опит за бъдещи програми.

Изпълнение на програмните цели

Считаме, че късните фази на програмата увеличават значимостта ѝ чрез дейностите за разпространяване и/или демонстрация на структурни промени, но също и чрез поставянето на действителното внедряване в центъра на политическото развитие. Така може с основание да се очаква програмата да има сериозно цялостно въздействие, като стимулира нови области на дейност и посочи начини, по които ИКТ могат да допринесат за осъществяването на ефективна политика по отношение на новаторството, Лисабонската стратегия и целите на i2010.

Устойчивост на дейностите

На този етап трудно може да бъде дадена оценка за дългосрочната устойчивост на дейностите. Все пак, въз основа на включването на цялата стойностна верига (предприето през последните, по-продуктивни фази на програмата), както и на примера, взет от някои проекти, преминали в стадий на широко разгръщане

благодарение на тези стойностни вериги, е оправдано да се очаква положителна прогноза.